

Täysistunto 19.11.2020 klo 9.30-11.30

Osallistujat

Jäsenet: pj. Inka Hopsu (vihr), vpj. Sanna Antikainen (PS), Eva Biaudet (rkp), Antero Eerola (vas, vara), Pia Björkbacka (palkansaajakeskusjärjestöt/SAK), Helena Laukko (monenkeskinen yhteistyö), Anne Tarvainen (Ilmastonmuutos ja luonnonvarat), Elias Pekkola (Unipid), Elina Korhonen (naiset ja tytöt), Anu Juvonen (koulutus, demokratia, toimivat yhteiskunnat), Rilli Lappalainen (Fingo),

Asiantuntijajäsenet: Marjukka Mähönen (MMM), Annika Lindblom (Kestävän kehityksen toimikunta), Marjana Kokkonen (YM), Katja Ahlfors (UM), Kristiina Karjanlahti (Suomen Pankki),

Muut: Jaana Vormisto (FIANT Consulting Oy)

Sihteeristö: Marikki Stocchetti ja Katja Kandolin

1. Kokouksen avaus
Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.30.
2. Pöytäkirjojen hyväksyminen
Hyväksyttiin täysistuntopöytäkirja 10.9.2020 ja työvaliokunnan pöytäkirja 8.10.2020.
3. Kehityspoliitiikan ylivaalikautiset periaatteet –selonteko: päivitys prosessista ja viimeistelyn aikataulusta

Kehityspoliitiikan ylivaalikautisia periaatteita käsittelevän selonteon valmistelu etenee. Tuleva selonteko linjaa kehityspoliitiikan suuntaa pitkälle tulevaisuuteen ja sisältää teemoja, joissa toimikunnalla ja sen jäsenistöllä on erityisosaamista. Selonteon ensimmäisestä luonnoksesta järjestettiin UM-KPT keskustelutilaisuus 9.10. Luonnos oli myös KPT:n työvaliokunnan käsittelyssä 8.10. Toimikunnan jäsenillä oli mahdollisuus kommentoida luonnosta myös kirjallisesti. Keskustelujen ja kirjallisten kontribuutioiden pohjalta sihteeristö laati kommenteista kaksi koostetta selonteon laatijoille 15.10. ja 22.10. (liite 3a). Selontekoluonnoksesta on tehty päivitetty versio (liite 3b), jota sen parlamentaarinen seurantaryhmä on käsitellyt viikolla 46. Täysistunnossa kuulemme päivityksen selontekoluonnoksen tilanteesta, jatkoaskelista ja toiveista toimikunnalle.

AVS Elina Kalkku (UM/Kehityspoliitiikka) piti lyhyen päivityksen selontekoprosessin jatkosta. Työedennyt hyvin, mutta ei ole vielä valmis. Loppuvuosi on aikaa kehittää tekstiä eteenpäin. Parlamentaarisen seurantaryhmän kommentit tulossa vielä sekä ministeriöiden kommentit myös. Aikataulutavoitteena on, että teksti on valmiiksi joulukuussa ja tammikuussa saatetaan loppuun, ml. käännökset. Istuntokauden alussa annetaan eduskunnalle. Keskustelut olleet hyviä ja saatu hyviä kommentteja tekstiin. Kommentit ovat olleet pitkälti samansuuntaisia, esim. biodiversiteetin vahvempi huomiointi. Poliittinen keskustelu on ollut kehityspoliitiikkaa tukevaa, vahva yhteinen pohja on muodostumassa. Eriävää näkemystä on ollut erityisesti rahoitustasosta, eikä ole saatu täyttä konsensusta tästä. Sidosryhmien kommentteja on tullut paljon ja niiden työstö on vielä kesken. Seuraava versio juuri valmistumassa. KPT voi kommentoida joko samaansa väli-versiota tai uutta versiota.

Puheenjohtaja totesi, että KPT kommentoi viimeisintä versiota, ei vielä väliversiota. Pääsihteeriksi kysyi, ehtikö vielä kommentoida KPT:n 10.12. työvaliokunnan jälkeen. AVS Kalkku totesi, että 10.12. jälkeen ehtii vielä kommentoida ja että asiaan palataan KPT:n kanssa. Selonteon aikajänne (toistaiseksi voimassa oleva vai jokin päättymispäivämäärä) on vielä keskustelussa.

Keskustelussa todettiin, että selonteon aikajänne on tosiaan hyvä vielä selkeyttää. Tarvitaan myös selkeä prosessi, tieto siitä, miten selonteon toteutumista seurataan, ketkä sitä seuraavat ja miten muutokset siihen tehdään.

Monenkeskisen yhteistyön vahvistaminen ei ole vahvasti selonteossa mukana, kuten esim. hallitusohjelmassa on. Myös kansalaisyhteiskunnan ja kehitysmaiden kansalaisyhteiskunnan tilan vahvistaminen voisi olla vielä voimakkaammin mukana.

Toivottiin myös kestäväen kehityksen edistämistä innovaatioissa ja sitä, että kehittyvien maiden digiköyhyys ja siihen vaikuttaminen nostettaisiin mukaan tekstiin.

Todettiin myös, että metsät on hyvä pitää tekstissä mukana, kuten myös luontopohjaiset ratkaisut.

AVS Kalkku totesi, että ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko tulee käsittelyyn ennen kehityspoliittista selontekoa ja on hyvä huomioida, että kehityspoliittinen selonteko on osa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa.

- KPT kommentoi selonteon luonnosta, 15.1.2021 määräajalla. Sihteeristö toimittaa koosteen AVS-Kalkulle.

4. Luonnon monimuotoisuus kestäväen kehityksen mahdollistajana: KPT:n asiantuntijaryhmän tuleva julkaisu

Analyysipaperin esittely: FT Jaana Vormisto ja pääsihteeri Marikki Stocchetti:

KPT:n keskeisiä tavoitteita on kestäväen kehityksen globaalin ulottuvuuden vahvistaminen suomalaisessa päätöksenteossa ja kansainvälisessä vaikuttamisessa. Analyysi on tarkoitettu julkaistavaksi joulukuussa. Se on ensimmäinen osa kolmen teeman kokonaisuutta, jossa tarkastellaan luonnon monimuotoisuuden, ilmastonmuutoksen ja ruokaturvan nousevia haasteita sekä näiden ilmiöiden välisiä ja niihin liittyviä kytköksiä. Ryhmän toimeksianto perustuu KPT:n työohjelmaan 2020-23. Sen tarkempaan tehtäväksiäntona on ollut tarkastella sitä, mitä luonnon monimuotoisuus on, miten se kytkeytyy kestäväen kehitykseen ja mikä sen rooli on suomalaisessa kehityspolitiikassa sekä laatia suosituksia kestäväen kehityksen ja kehityspolitiikan päätöksentekoon, miksi aihe on ajankohtainen ja tärkeä, miksi luonnon monimuotoisuus vähenee. Miten luonnon monimuotoisuuden väheneminen vaikuttaa erityisesti köyhiin ihmisiin ja haavoittuviin ihmisryhmiin ja ihmisoikeuksiin. Kuinka voidaan vahvistaa luonnon monimuotoisuuden huomioimista kehityspoliittisessa vaikuttamisessa sekä kehitysrahoituksen kohdentumisessa? Viimeisenä asiana julkaisussa ovat suositukset, joissa esille nousee mm. sopimukset ja niiden vahvempi toimeenpano sekä köyhimpien maiden tuki toimeenpanossa. Luonnon monimuotoisuuden tulisi näkyä kehityspolitiikan tavoitteissa vahvemmin. Julkaisun pääkirjoittajana on toiminut FT Jaana Vormisto (FIANTConsulting Oy) ja se on toteutettu yhdessä KPT:n jäsenistöstä kootun asiantuntijaryhmän ja sihteeristön kanssa.¹ Täysistuntokeskustelun tavoitteena oli tiedottaa KPT:n laajaa kokoonpanoa julkaisusta ja julkaisun pääviesteistä, jotka liittyvät oleellisesti kehityspolitiikan tulevaan selontekoon.

Keskustelussa nostettiin esille mm. se, että on syytä tarkistaa, miten ruuan kulutus nähdään kehittyvän tulevaisuudessa ja mitä paineita puuntuotanto/energialähteenä aiheuttaa. Myös väestönkasvu tulisi huomioida paremmin.

Julkaisussa pohdittiin myös olisiko läpileikkaavuuden lisääminen ainoa realistinen keino nostaa kehitysrahoitusta luonnon monimuotoisuuden tueksi ja riittäkö se. Miten voisi kasvattaa suoraan rahoitusta ympäristösektorille ja luonnonmonimuotoisuudelle. Tulisiko asettaa prosenttitaavoite biodiversiteetin rahoitukselle. Todettiin myös, että ilmastorahoitus on kasvussa, myös luonnonmonimuotoisuuden osalta. Ulkoministeriön työssä asiat tapahtuvat tarvittaessa nopeastikin (lisäbudjetointi esim. ilmastorahoitukseen), mutta toisaalta hitaasti (maaohjelmat ovat pitkän tähtäimen suunnittelua).

Keskustelussa esille nousi väestökehitys, joka tulee ottaa esille ja tärkeää ovat esimerkiksi väestöterveys-biodiversiteetti –ohjelmat, joilla lisätään perusterveydenhuollon kapasiteettia ja tie-

---

¹ Ryhmän vetäjä FT Jaana Vormisto, FIANConsulting Oy. Jäsenet: Inka Hopsu/KPT:n pj., kansanedustaja (vihr), Marikki Stocchetti/KPT:n pääsihteeri, Anne Tarvainen/WWF, Elina Korhonen/Väestöliitto, Emilia Runeberg/Fingo, Kaisa Korhonen/Unipid, Kaisa Lähdepuro/ sosiaali- ja terveysministeriö, Katri Suomi/Kirkon ulkomaanapu, Laura Blomberg/Suomen luonnonsuojeluliitto, Olli Turunen/Suomen luonnonsuojeluliitto, Marjukka Mähönen/maa- ja metsätalousministeriö, Marjaana Kokkonen/ympäristöministeriö, Pia Björkbacka/SAK, Sirpa Sarlio/sosiaali- ja terveysministeriö, Toni Jokinen/Suomen Punainen risti

toisuutta ehkäisystä. Puheenjohtaja totesi, että tekstiin lisätään mukaan sekä väestönäkökulma (kuten Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa) että kulutusnäkökulma (teollisuusmaat).

Ulkoministeriön näkökulmasta huolena ovat resurssit ja läpileikkaavuus; on huoli, että läpileikkaavia tavoitteita tulee liikaa ja niitä ei ehditä kunnolla toteuttaa, kun niihin ei ole kunnollisia resursseja. Voivat myös viivästyttää prosesseja ja viedä päätavoitteen pois. Toivottiin kuitenkin, että olisi mahdollista käyttää harkintaa siinä miltä osin luonnon monimuotoisuus on kulloinkin relevanttia huomioida esim. kahdenvälisissä hankkeissa. Kestävän kehityksen tavoitteena on aikaansaada systeeminen muutos, joka tarkoittaa sitä, että asioita on pakko katsoa useammasta näkökulmasta. Silloin tarvitaan sekä yksittäisiä toimia että läpileikkaavuutta. Biodiversiteetin rahoitusosuuden kasvu olemassa olevien rahoitusmuotojen sisällä on mahdollista, mutta lisäinen rahoitus ei.

Huomioitiin myös, että erityisesti länsimaiden kulutus on merkittävin kysymys. Jos sama kulutustaso siirtyy kehitysmaihin, sillä on suurin vaikutus, suurempi kuin väestönkehityksellään. Länsimaissa tulisi saada kulutukseen systeemitason muutos. Globaalin kehityksen suurimmat haasteet ovat: eriarvoistumisen lisääntyminen, ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden hupeneminen sekä jätekriisi (Global Sustainable Development Report 2019). Tämä olisi hyvä noteerata myös Suomen kehityspoliitikassa

Pääsihteeri painotti, että luonnon monimuotoisuudesta ei tehdä viidettä painopistettä, vaan että se on painopiste 4 sisällä ja läpileikkaavana teemana. Ehdotus ylivaalikautisiin periaatteisiin: ilmasto ja ympäristö läpileikkaavina ja tämän sisällä vahvistettaisiin myös luonnon monimuotoisuutta.

5. Suomen Afrikka-strategia: KPT:n evästyksessä strategiaprosessiin

Suomen Afrikka-strategian valmistelu on nyt etenemässä poikkihallinnollisesta valmistelutyöstä, osallistavien työpajojen kautta strategian kirjoitusvaiheeseen. Strategian tarkoituksena on kehittää erityisesti Suomen poliittis-taloudellisia suhteita Afrikan maiden kanssa. Strategia on koko valtionhallinnon yhteinen ja sitä valmistellaan ulkoministeriössä. Se kattaa neljä pääteemaa: rauha ja turvallisuus, kauppa ja talous, ilmasto, ympäristö ja luonnonvarat, koulutus ja osaamien. Näistä teemoista on järjestetty temaattisia työpajoja sekä työpaja erityisesti nuorille. Lisäksi valmistelussa kuullaan diasporan edustajia. Ryhmät pohtivat kussakin teemassa Suomen ja Afrikan nykytilaa, Suomen intressejä ja vahvuuksia sekä Afrikan maiden tavoitteita. Työpajoissa on työstetty strategialle tavoitteita ja toimenpiteitä yhdessä keskeisten sidosryhmien kanssa. Lisäksi niissä on tunnistettu eri teemat poikkileikkaavia strategisia tavoitteita ja toimenpiteitä. Työryhmät pyrkivät huomioimaan työssään erityisesti naisten ja nuorten roolin sekä hallitusohjelman ihmisoikeus-, demokratia- ja oikeusvaltiopainotukset. Lisäksi ne arvioivat kaupalliset ja kehitysrahoituksen mahdollisuudet teemoissa. Strategia on määrä rakentua Afrikan unionin Agenda2063:lle sekä kestävän kehityksen Agenda2030:lle. KPT:n näkökulmasta on tärkeä vahvistaa tässäkin yhteydessä kehityspoliittikkaa osana ulkosuhteita ja poliittis-taloudellisten suhteiden laajentamista. Kaikilla kolmella politiikka-alalla on tässä yhteisiä tavoitteita esimerkiksi hyvän hallinnon ja demokratian, osallisuuden, neksus-ajattelun, kiertotalouden, talouden ja kaupan monipuolistumisen ja kestävyuden lisäämisessä sekä Afrikan yksityissektorin vahvistamisessa.

- KPT järjestää yhdessä UM:n ja DemoFinlandin kanssa online-tilaisuuden Afrikka-strategiasta 8.12.2020. Tilaisuus suunnataan erityisesti eduskunnalle ja puolueille.
- Sihteeristö tiedottaa toimikuntaan Afrikka-strategian etenemisestä.

6. Tiedoksi-asiat:

- KPT:n kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun ja rauhantyön neksus-asiantuntijaryhmän julkaisuluonnos valmistuu joulukuun alkuun, esittely työvaliokunnassa 10.12, täydennykset ja viimeistely joului-tammikuussa. Julkaisu 22.1.2021
- Tuoreet selonteot: VN selonteko Agenda2030, Kohti hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162475> ja Ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162513>
- Ulkoministeriön tilaus selvitys: Connecting Africa: https://um.fi/current-affairs/-/asset_publisher/gc654PySnjTX/content/kehityspoliittinen-tilaus-selvitys-connecting-africa-perspectives-for-energy-transport-digitalisation-and-research-innovation
- Kehitysyhteistyön muutokset Pohjoismaissa – yhteistyökutsu yhteispohjoismaiseen hankkeeseen pääsihteerille
- KPT:n verkkosivu-uudistus: uudistuneet ja saavutettavat sivut avautuvat pian.
- Twitter: @KPT_toimikunta
- Vaikuttamistyön tallenteet saatavilla: Hauraista haavoittuvimmat –lähetys <https://youtu.be/srAr7rTBAXE> ja Kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun ja rauhantyön neksus –Podcast osoitteesta <https://www.fida.info/podcastit/fida-podcast-kausi-5/#mita-on-neksus>

7. Tulevat KPT-tapahtumat

- TO 10.12. klo 09:30 – 11:00 KPT:n online-työvaliokunta (Teams)
- TI 8.12. klo 10:00-11:30 UM-KPT-Demo ry:n Afrikka-strategia online-tilaisuus (Teams)
- joulukuu 2020 KPT:n ilmastotyöryhmän biodiversiteettiä käsittelevän analyysipaperin julkaisu-tilaisuus (Teams)
- PE 22.1.2021 klo 9.00 -11.00 KPT:n rauhantyön nexus-työryhmän analyysipaperin julkaisu-tilaisuus, KPT-HY-Fingo (Tiedekulma studio + webinaari)

8. Muut asiat

Ei muita asioita.

9. Kokouksen päättäminen

Varapuheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.29.